

MODUM KOMMUNE TEKNISK OG MILJØ
Postboks 38
3371 VIKERSUND

Saksbehandler, innvalgstelefon
Mabel Katrine Seland Trovum, 22003589

Tilbakemelding på egenkontrollrapport for avløpssektoren for rapporteringsåret 2025 - Modum kommune

**Modum kommune har alvorlig avvik fra forurensningsregelverket og utslippstillatelsen i
rapporteringsåret 2025. Bårud avløpsrenseanlegg overholder ikke sekundærrensekravet
(BOF₅). Avviket er gjentakende og dermed alvorlig. Rapporteringen viser også at det har vært
ulovlig utslipp av urensset avløpsvann ved Bårud renseanlegg i 2025. Det ulovlige utslippet vil
følges opp i egen sak.**

Elvika avløpsrenseanlegg har avvik fra tillatelsens maksutslippsgrense for fosfor.

Vi tar egenkontrollrapportene og årsrapportene til etterretning.

**Vi minner om at kommunen må søke om utsettelse av fristen for innsending av ytterligere
opplysninger om kommunens handlingsrom for å få på plass nitrogenrensing for avløpsvann
fra tettbebyggelsene i Modum kommune.**

**Kommunen skal betale et gebyr på 10 600 kroner for vårt arbeid med
egenkontrollrapportene. Miljødirektoratet vil ettersende faktura.**

Rapporteringsskjema for 2026 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2027.

Vi viser til egenkontrollrapportene og årsrapportene for Modum kommune sitt avløpsnett, Bårud
avløpsrenseanlegg og Elvika avløpsrenseanlegg for rapporteringsåret 2025.

Avløpsnett til Bårud avløpsrenseanlegg

Modum kommune har rapportert at avløpsnettet til Bårud avløpsrenseanlegg har 13 installerte
nødoverløp og ingen installerte regnvannsoverløp i fellessystem. Dere har beregnet at 2 891 m³
urensset avløpsvann og 34,7 kg fosfor ble sluppet ut ved overløp på avløpsnettet i 2025.
Innrapporterte tall viser at størst mengde (m³) urensset avløpsvann er sluppet ut til Drammenselva og
Simoa. Kommunen har tidligere hatt gjentakende avvik grunnet mangelfull rapportering for
fosformengder i overløp på avløpsnettet. Det er positivt at dette er rettet opp i årets rapportering.

Modum kommune har rapportert at det er 4 220 innbyggere tilknyttet avløpsnettets som fører til Bårud avløpsrenseanlegg. Dette er en økning på 20 innbyggere sammenlignet med fjorårets rapportering. Det er ikke tilknyttet fritidsboliger til avløpsnettets. Kommunen opplyser i skjemaet for årsrapportering om at det har vært fem nye tilknytninger i løpet av 2025, deriblant en matvarebutikk. Vi minner om at så lenge Bårud avløpsrenseanlegg ikke drives i tråd med tillatelse gitt i eller i medhold av lov, er nye tilknytninger av private abonnenter, eller avtale om økte påslipp fra bedrifter til avløpsrenseanlegget, regnet som forsettlig brudd på tillatelsen. Det er også å regne som en økning i ulovlig forurensning som er et brudd på forurensningsloven § 7.

Kommunen rapporterer om at det i 2025 har vært mindre utfordringer med fremmedvann på avløpsnettets enn tidligere rapporteringsår. Det har vært jobbet med å øke utskiftning av ledningsnettets og kummer i 2025, noe som har resultert i høyere utskiftning av ledningsnettets enn i 2024. Det er også blitt jobbet med å oppdatere VA-kart og kompetanseheving hos driftsoperatørene. Dere oppgir at kommunens skal arbeide videre med å oppdatere VA-kart, øke saneringstakt, optimalisere rensresultater og avdekke hvor det er mest fremmedvannsproblematikk i 2026.

I skjemaet for årsrapportering opplyser kommunen om at avløpsnettets virkningsgrad i 2025 er beregnet til 99,4 %. Videre rapporteres det om at ca. 0,5 % av tettbebyggelsens totale tilførte vannmengde har blitt sluppet ut via driftsoverløp i 2025. Statsforvalteren gjør oppmerksom på at det i nye tillatelser stilles krav til dokumentasjon av virkningsgrad for avløpsnettets, samt at utslipp på grunn av feil på avløpsnettets, stans i pumpestasjoner og liknende ikke skal redusere virkningsgraden i avløpsnettets med mer enn 5 %, og deretter 3 % etter en viss tid. Videre stilles det krav til at den samlede mengden utslipp via driftsoverløp over året ikke skal være over 2 %.

I årets rapporteringsskjema har Statsforvalteren inkludert spørsmål om beregnet/estimert virkningsgrad og vannmengde sluppet ut via driftsoverløp. Det finnes per i dag ingen standard metode for å beregne virkningsgrad. Vi bruker derfor årets rapportering til å samle inn data for å få bedre oversikt over omfanget av overløpsutslipp og lekkasjer, samt vurdere om kommunene kan beregne virkningsgrad på en nyttig måte. Kravet til andel driftsoverløp skal bidra til å redusere bruk av overløp og stimulere til oppgradering av ledningsnettets. I første omgang brukes også rapporteringen til å kartlegge hvor stor del av overløpene som er driftsoverløp i regionen.

Bårud avløpsrenseanlegg

Det er for 2025 rapportert at Bårud avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 470 416 m³ avløpsvann og at 64 216 m³ har gått i overløp ved rensanlegget. Avløpsvannet i overløp utgjør 12,01 % av alt vann inn til avløpsrenseanlegget. Dette er en kraftig økning i mengde avløpsvann i overløp siden rapporteringsåret 2024, da overløpsmengden fra Bårud avløpsrenseanlegg utgjorde 2,93 %. Kommunen oppgir at det ble utført arbeider i forbindelse med oppgradering av renseløsning i anlegget som ga større belastning på overløp i månedene oktober og november. Kommunen opplyser også om at det i løpet av året var fire dager med driftsstans, da det måtte gjøres en vesentlig omgjøring på innløpskanal. Statsforvalteren var på tilsyn ved Bårud avløpsrenseanlegg 26.03.2026. Under tilsynet ble utslippene ved anlegget i løpet av 2025 diskutert nærmere. Kommunen opplyste om at det ved oppgradering av renseløsningen, var en linje i drift ved rensanlegget. Det var dermed ikke slik at avløpsvannet ikke ble rensert i denne perioden. Kommunen opplyste videre om at driftsstansen ved omgjøring av innløpskanalen, medførte utslipp av urensert avløpsvann. Dette pågikk imidlertid i tre døgn og ikke fire, slik det er beskrevet i skjemaet for årsrapportering. Vi understreker at utslippet av urensert avløpsvann skulle vært varslet Statsforvalteren, slik at vi kunne tatt stilling til om det var behov for utslippstillatelse etter

forurensningsloven. Vi viser til inspeksjonsrapport 2026.013.I.SFOS der vi informerte om at det ulovlige utslippet vil følges opp i egen sak.

Anleggets dimensjonerende kapasitet er oppgitt til å være 5 000 pe (BOF₅) i 2025. Dette er en økning på 1 000 pe siden i fjor, noe kommunen oppgir er et resultat av økt kapasitet etter implementering av biologisk rensetrinn. Dere har rapportert at den målte maksukebelastningen i 2025 var 4 013 pe (BOF₅).

Avløpsrenseanlegget overholder ikke sekundærrensekravet i 2025 fordi rensekravene for BOF₅ ikke er overholdt. Det er totalt 4 av 12 prøver som verken overholder konsentrasjonskravet på maksimalt 25 mg O₂/l ved utslipp eller kravet til renseeffekt på minst 70 %. Når det tas 12 prøver tillates det at to av disse ikke oppfyller rensekravene jf. forurensningsforskriften § 14-13. Videre viser enkeltanalysene datert 03.04.2025 og 20.06.2025 100 %-overskridelser av rensekravene, som vil si at utslippskonsentrasjonen er over 50 mg O₂/l samtidig som renseeffekten er under 70 %. Dette er brudd på sekundærrensekravet i seg selv. Vi påpeker plikten kommunen har til å varsle Statsforvalteren dersom utslippet er overskredet med 100 % av det rensekravene sier, jf. forurensningsforskriften § 14-14. At Bårud avløpsrenseanlegg ikke overholder rensekravene for BOF₅ er et gjentakende avvik og anses derfor som et alvorlig avvik.

Avløpsrenseanlegget overholder rensekravet for KOF_{CR} da alle enkeltprøvene overholder konsentrasjonskravet på 125 mg O₂/l eller renseeffektkravet på 75 %.

Anlegget klarer renseeffektkravet for totalfosfor på 93 % i 2025. Beregnet renseeffekt i 2025 var 93,79 %. Bårud renseanlegg klarte ikke rensekravet for fosfor i 2022, 2023 og 2024. Det er derfor positivt at dette nå overholdes. Anlegget har maksutslippskrav på 370 kg fosfor per år i gjeldende utslippstillatelse. Dere har rapportert at avløpsrenseanlegget slapp ut 235 kg fosfor i 2025. I tillegg til dette kommer utslippene av fosfor på avløpsnettet, som er rapportert å være 34,7 kg. Kommunen overholder dermed kravet i tillatelsen til restutslipp av fosfor.

Avløpsnett til Elvika avløpsrenseanlegg

Modum kommune har rapportert at avløpsnettet til Elvika avløpsrenseanlegg har 28 installerte nødoverløp og to installerte regnvannsoverløp i fellessystem. I fanen «overløp» er det imidlertid lagt inn utslippsdata for kun ett regnvannsoverløp. Det er lagt inn data for alle 28 nødoverløp. Vi ber om at dere legger inn utslippsdata for begge regnvannsoverløpene til neste års rapportering.

Dere har beregnet at 47 368 m³ urensset avløpsvann og 568,28 kg fosfor ble sluppet ut ved overløp på avløpsnettet i 2025. Dette er en betydelig økning fra 2024 da kommunen rapporterte 91 m³ og 290 kg fosfor i utslipp på avløpsnettet. Dette betyr at overløp på avløpsnettet utgjør ca. 6,25 % av den totale mengden avløpsvann i 2025. Vi forventer at kommunen setter i verk tiltak for å redusere mengden i overløp på avløpsnettet. Kommunen har tidligere hatt gjentakende avvik grunnet mangelfull rapportering for fosformengder i overløp på avløpsnettet. Det er positivt at dette er rettet opp i årets rapportering.

Modum kommune har rapportert at det er 7 625 innbyggere tilknyttet avløpsnettet som fører til Elvika avløpsrenseanlegg. Dette er en økning sammenlignet med antallet som ble rapportert i 2023, da det ble rapportert om 7 540 innbyggere tilknyttet avløpsnettet. I skjemaet for årsrapportering skriver kommunen at dette tilsvarer tilknytning av 40 nye abonnenter.

I skjemaet for årsrapportering opplyser kommunen om at avløpsnettets virkningsgrad i 2025 er beregnet til 93,1 %. Videre rapporteres det om at 6,4 % av tettbebyggelsens totale tilførte vannmengde har blitt sluppet ut via driftsoverløp i 2025. Vi viser til informasjon om krav og kartlegging av virkningsgrad og driftsoverløp under «avløpsnett til Bårud avløpsrenseanlegg».

Kommunen opplyser om at det også for avløpsnettet til Elvika renseanlegg, har blitt jobbet med å øke utskiftning av ledningsnettet og kummer i 2025. Videre jobbes det med å oppdatere VA-kart for å få et bedre grunnlag for kartlegging og synliggjøre tilstand og behov for saneringsplaner. Kommunen har også fokusert på kompetanseheving for driftsoperatører. I 2026 vil det arbeides videre med å oppdatere VA-kart, opprettholde fornyingstakt, optimalisere renseresultater og avdekke hvor det er mest fremmedvannsproblematikk.

Elvika avløpsrenseanlegg

Det er for 2025 rapportert at Elvika avløpsrenseanlegg har mottatt og behandlet 688 373 m³, og det er rapportert om at 22 170 m³ har gått i overløp ved avløpsrenseanlegget. Dette betyr at avløpsvannet i overløp utgjør 3,12 % av alt vann inn til avløpsrenseanlegget. Dette er en betydelig økning fra 2024 da denne mengden utgjorde 0,59 %.

Anleggets dimensjonerende kapasitet er oppgitt til å være 9 850 pe (BOF₅). Dere har rapportert at målt maksukebelastning i 2025 var 9 797 pe (BOF₅). Dette er en økning fra i fjor, men i år har kommunen lagt til grunn en $f_{\max}$ -faktor på 1,5.

Elvika avløpsrenseanlegg klarer sekundærrensekravet i rapporteringsåret 2025.

Elvika avløpsrenseanlegg overholder også rensekravet på 93 % for fosfor, da årsmidlet renseeffekt i 2025 er beregnet til 97,11 %.

Anlegget klarer ikke maksutslippskravet i tillatelsens rammer på 754 kg fosfor per år (fra renseanlegget + avløpsnettet), da dere har rapportert at 568,28 kg fosfor ble sluppet ut på avløpsnettet og 205 kg fra avløpsrenseanlegget (med tilhørende overløp). Totalt er dermed restutslippet av fosfor på 773,28 kg i 2025. Dette er dermed et avvik fra tillatelsens rammer.

Tilbakemelding på resipientovervåkingsrapport

Modum kommune beskriver i skjemaet for årsrapportering at det gjennomføres årlig resipientovervåking, samt at data er lastet opp i Vannmiljø og resipientovervåkingsrapport oversendt Statsforvalteren.

Statsforvalteren viser til epost fra Ragnhild Leirset v/Godt vann Drammensregionen datert 19.03.2026 og brev fra Modum kommune teknisk og miljø datert 16.03.2026, med vedlagt årsrapport for 2025 for resipientovervåking i Drammensvassdraget ved hhv. Elvika og Bårud renseanlegg i Modum kommune.

Rapporten bekrefter at det i 2025 ble gjennomført totalt seks prøvetakinger ved tre prøvetakingsstasjoner, en oppstrøms og to nedstrøms utslippspunktet til Elvika renseanlegg. For Bårud renseanlegg ble det gjennomført totalt seks prøvetakinger ved to prøvetakingsstasjoner, en oppstrøms og en nedstrøms utslippspunktet til renseanlegget.

Det ble tatt prøver av begroingsalger oppstrøms renseanleggene i 2023, og i tråd med overvåkingsprogrammet skal det ikke tas nye prøver før i 2026.

Resultater er lagt inn i Vannmiljø. Metoder og resultater presenteres på en oversiktlig måte, og det er gjort vurderinger av tilstand og påvirkning. Det er også foretatt en sammenligning med data fra tidligere år.

Vi tar årsrapporten for resipientovervåking av Drammenselva ved Bårud og Elvika renseanlegg til etterretning.

Andre kommentarer

Modum kommune har 15.12.2022 søkt Statsforvalteren om ny tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av kommunalt avløpsvann fra *Åmot-Geithus-Vikersund* tettbebyggelse i Modum kommune. Vi viser til vedtak datert 26.09.2024, der vi ba om ytterligere opplysninger om kommunens handlingsrom for å få på plass nitrogenrensing for avløpsvann fra tettbebyggelsene i Modum kommune. Det er gitt utsatt frist til 01.12.2025 for innsendelse av opplysningene på bakgrunn av at kommunen har mottatt tilskudd fra Miljødirektoratet for å gjennomføre utredningen og ønsket at fristen samsvarte med når det skulle rapporteres for disse midlene til Miljødirektoratet. Statsforvalteren etterspurte opplysningene i brev datert 14.01.2026, da disse ikke var mottatt innen fristen. Modum kommune har gitt tilbakemelding i brev av 27.02.2026. Her informerer kommunen om at rapporten ikke lar seg ferdigstille innen fristen, og at kommunen har mottatt nye tilskudd i 2026 for å slutføre arbeidet. Vi påpeker at kommunen må søke om utsettelse av denne fristen.

Konklusjon

Modum kommune har rapportert fullstendig for rapporteringsåret 2025. Kommunen har tidligere hatt gjentakende avvik grunnet mangelfull rapportering for fosformengder i overløp på avløpsnett. Det er positivt at dette er rettet opp i årets rapportering.

Rapporteringen viser at Bårud avløpsrenseanlegg ikke klarer sekundærrensekravet fordi rensekravene for BOF_5 ikke er overholdt. Dette er et gjentakende avvik og anses som alvorlig. Rapporteringen viser også at det har vært ulovlig utslipp av urensset avløpsvann ved Bårud renseanlegg i 2025. Det ulovlige utslippet vil følges opp i egen sak. Rapporteringen viser videre at Elvika avløpsrenseanlegg har avvik fra tillatelsens maksutslippsgrense for fosfor.

Så lenge Bårud avløpsrenseanlegg ikke drives i tråd med tillatelse gitt i eller i medhold av lov, er nye tilknytninger av private abonnenter, eller avtale om økte påslipp fra bedrifter til avløpsrenseanlegget, regnet som forsettlig brudd på tillatelsen og forurensningsloven § 7.

Utover de ovennevnte kommentarene tar vi egenkontrollrapportene og årsrapportene for 2025 til etterretning.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til veileder for egenkontrollrapporteringen for avløp, som er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/avlop-rapportering/>

Rapporteringsskjema for 2026 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2027. Vi minner om at årsrapportering til Statsforvalteren skal legges som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering heter «Avløp – årlig rapportering» og finnes i vårt skjemabibliotek:

[Skjema og tjenester | Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus](#)

Egenkontrollrapportens data om årlige utslipp for avløpsrenseanlegg vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2026. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsanlegg/?SectorID=100>

Gebyr for saksbehandlingen

Vi gjør oppmerksom på at det vil bli krevd gebyr for saksbehandling av egenkontrollrapporten, med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-5 *Gebyr for arbeid med egenkontrollrapporter*, som ble tatt inn i forskriften i 2023. Gebyret er på 5 300 kroner per egenkontrollrapport.

For Modum kommune er det i dette brevet gitt en samlet tilbakemelding på to egenkontrollrapporter. Gebyret vil derfor utgjøre 10 600 kroner.

Miljødirektoratet ettersender faktura.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Mabel Katrine Seland Trovum
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Modum kommune v/ Kommunedirektør